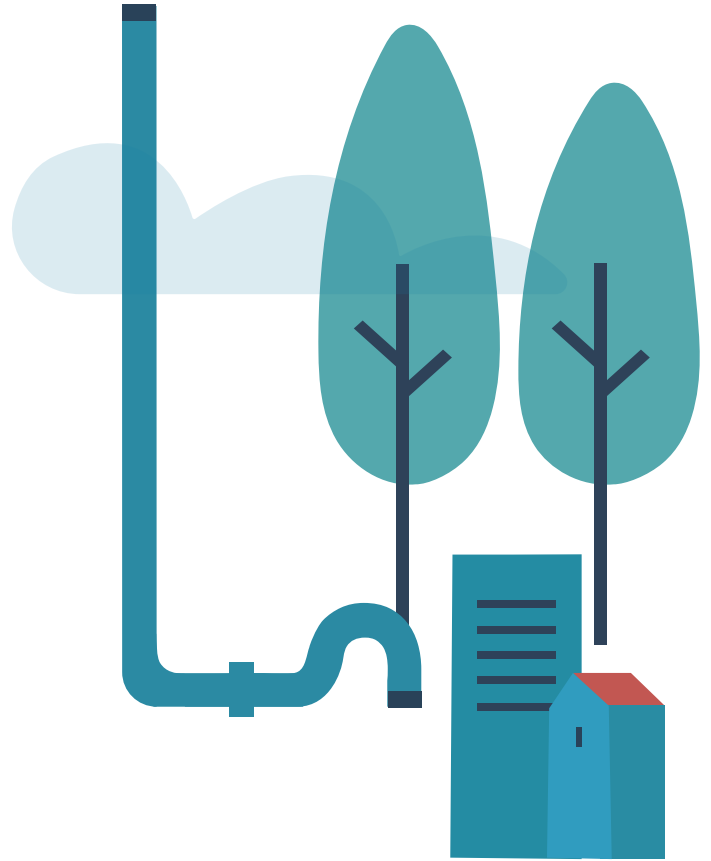

Rotterdam

Hoe geef je de transitie naar
klimaatneutraliteit vorm?

Een gemeente die het voortouw neemt bij de strijd om klimaatneutraliteit

Netherlands staat pal achter het doel van een ambitieus Europees klimaatbeleid en heeft zich samen met andere ambitieuze lidstaten sterk gemaakt voor de doelstellingen die in 2021 zijn verwoord in de Europese klimaatwet: klimaatneutraal in 2050 en een uitstootreductie van 55 procent in 2030. Om dit doel te bereiken is één ding duidelijk: gemeenten zoals Rotterdam spelen bij de warmtetransitie een leidende rol. Vanaf 2019 moeten alle Nederlandse gemeenten een strategie ontwikkelen voor de uitfasering van aardgas.

Rotterdam staat bekend als een gemeente die hierbij vooroploopt. Voor Rotterdam ligt het ontwikkelen van een dergelijke strategie voor de hand, omdat steden verantwoordelijk zijn voor een goede leefbaarheid voor hun inwoners, ze tegen klimaatverandering moeten beschermen, en ze van betaalbare en schone energie moeten voorzien.

Betrokkenheid van verschillende belanghebbenden

In Rotterdam is het duidelijk dat er voor de warmtetransitie een goede afstemming en coördinatie tussen de betrokken partijen nodig is, zowel intern als extern. Intern werkt de afdeling Duurzaamheid samen met (bijvoorbeeld) afdelingen betrokken bij ruimtelijke impact en de bebouwde omgeving. Extern werkt de gemeente op verschillende niveaus met meerdere betrokken partijen samen. Als eerste op strategisch niveau, voor het ontwikkelen van een energiesysteemvisie in samenwerking met warmtebedrijven, netbeheerders en regionale energiestrategiepartners. Ook op tactisch niveau wordt vooral in samenwerking met wooncorporaties samengewerkt aan een warmtetransitiestrategie. Op het operationele niveau is de gemeente een wijkgerichte benadering gestart met woningeigenaren, warmtebedrijven in de wijken en natuurlijk met bewoners zelf.

Uitfaseren van aardgas door het in kaart brengen van alternatieven tegen de laagste maatschappelijke

Op dit moment is in Rotterdam aardgas de belangrijkste energiebron voor verwarming, net zoals in Nederland als geheel. Ongeveer 80% van de gebouwen in Rotterdam zijn op het aardgasnetwerk aangesloten. Een van de dingen die bij de gemeente voorop staan, is de betaalbaarheid van mogelijke alternatieven voor aardgas. Bovendien is de gemeente van plan te investeren in energiebesparende maatregelen en de verbetering van woningen door bijvoorbeeld isolatie, om zo de vraag naar warmte te verminderen, en daarmee de energierekening van bewoners te verlagen. Een

belangrijke stap bij het bepalen van het meest betaalbare alternatief voor aardgas met de laagste sociale kosten voor bestaande gebouwen is het opstellen van de 'WAT-kaart'. Het meest betaalbare alternatief voor ruwweg 85% van de gemeente is collectieve wijkverwarming. In de toekomst worden er nog meer warmtebronnen aan het warmtenetwerk toegevoegd, zoals geothermie en aquathermie. Een andere oplossing is elektrische verwarming met behulp van warmtepompen.

Planning en communicatie als steunpilaren van de routekaart voor transitie

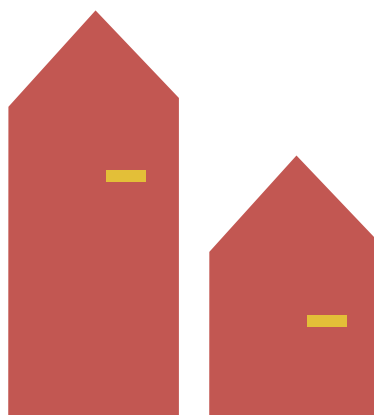
Voor de routekaart voor transitie van Rotterdam vormen planning en communicatie twee belangrijke elementen. De 'WANNEER-kaart' waarop iedereen de alternatieven voor aardgas per wijk kan zien, is nu beschikbaar in een interactieve versie die u kunt vinden op de website 'Duurzaam010.nl'. De kaart geeft aan waar de kansen liggen voor het starten van een benadering voor het uifaseren van aardgas. De gemeente Rotterdam richt zich ook sterk op een voortdurende transparante communicatie over de Rotterdamse Transitievisie Warmte, de uitvoering hiervan, en het besluitvormingsproces in het algemeen. De bovengenoemde website, gratis regionale kranten, stadscommunicatie en sociale media zijn de belangrijkste communicatiemiddelen tussen de gemeente en de bewoners. De gemeente wil inwoners stimuleren zelf de handen uit de mouwen te steken. Er wordt ook een tool ontwikkeld waarmee het verschil op de energierekening zichtbaar wordt wanneer bewoners kiezen voor aansluiting op het stadswarmtenetwerk.

Beleidsaanbevelingen voor een succesvolle warmtetransitie

Door planning wordt de toekomst van Rotterdam helderder

In Rotterdam zijn er nog veel barrières die de warmtetransitie in de weg staan. De gemeente heeft beperkte mogelijkheden voor het volledig in handen nemen van de transitie op lokaal niveau. Er zijn veel gegevens beschikbaar, maar de kwaliteit en beschikbaarheid hiervan kan nog beter. Rotterdam heeft verschillende aanbevelingen gedaan voor het wegnemen van deze hindernissen. Een aantal landelijke regelingen die eraan zitten te komen, zoals de nieuwe Warmtewet (WCW) en de Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie (WGIW), moeten gemeenten ondersteuning bieden bij het plannen van hun warmtetransitie. Daarnaast stelt de gemeente voor om directe overheidsinvesteringen te doen, in plaats van de huidige subsidies voor warmte-infrastructuur ter ondersteuning van de ontwikkeling van stadsverwarming. Hierdoor komt de infrastructuur in publieke handen (>50% aandeel) en worden de tarieven gebaseerd op de reële kosten, zoals wordt beoogd in de nieuwe Warmtewet. Deze wijzigingen in het regelgevingskader zouden de warmtetransitie in Rotterdam bevorderen en tegelijkertijd de publieke steun doen groeien.

De ontwikkeling van de strategie voor verwarming en koeling heeft Rotterdam in staat gesteld de energietransitie aan interne en externe belanghebbenden over te brengen en te verduidelijken. Dit betreft vooral de gebieden waarin stadsverwarming zal worden ontwikkeld. De Rotterdamse Transitievisie Warmte geeft inzicht en uitleg over de warmtetransitie aan alle betrokkenen, van gemeentelijke afdelingen tot bewoners en particuliere belanghebbenden. De gemeente heeft bijvoorbeeld de alternatieven voor aardgas in Rotterdam voor het voetlicht gebracht. Ook zorgt het werken aan de warmtetransitie ervoor dat de samenwerking tussen afdelingen binnen de gemeente, zoals duurzaamheid, ruimtelijke impact, bouw en woningtoezicht, is verbreed en versterkt.

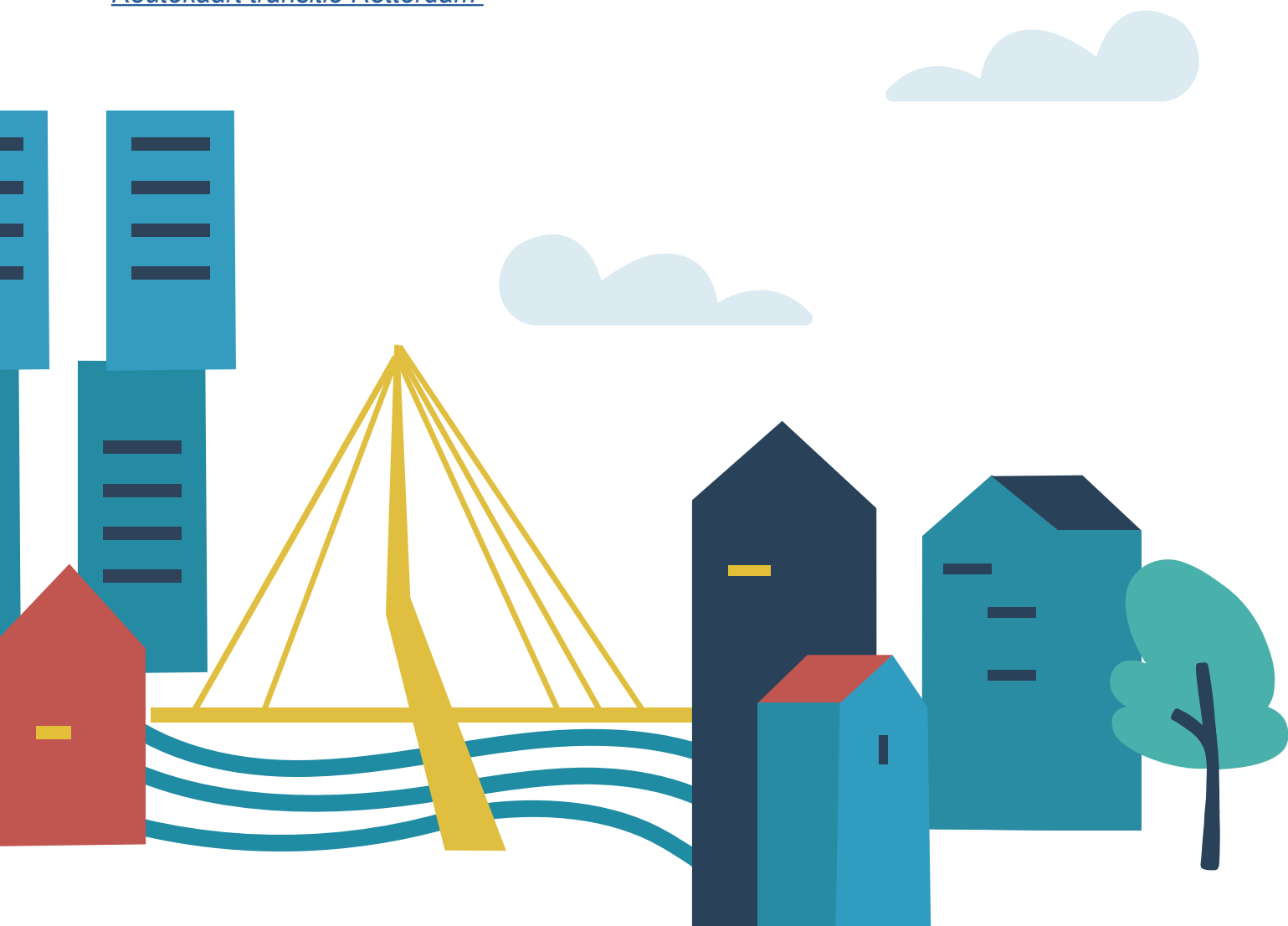

Neem dus contact met ons op!

Aan gemeenten die hetzelfde willen doen, adviseert Rotterdam contact op te nemen met gemeenten die hun warmte- en koudetransitie al naar een hoger plan hebben getild. Gemeenten zouden ook kunnen overwegen om alle verschillende belanghebbenden die door de transitie worden beïnvloed, bij de besluiten te betrekken. Wat betreft Rotterdam dient de aandacht uit te gaan naar de communicatie ten aanzien van de geplande start van de implementatie. Vaak wordt deze na goedkeuring van de plannen door voorschriften vertraagd.

Meer weten over Rotterdam?

➡ [Routekaart transitie Rotterdam](#)

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 893509

DECARB
CITY PIPES
2050